

Mannenhanden aan het bed

Het idee dat een verzorgende een vrouw moet zijn is inmiddels achterhaald. Er komen steeds meer mannen bij, al zijn ze nog in de minderheid. Een van hen is Wesley van Torenburg. Hij deed onderzoek naar mannelijke verzorgenden en ontdekte opmerkelijke dingen. Zoals: mannen in de zorg ogen rustiger in hun werk dan vrouwen.

TEKST EN BEELD: IRENE MULLER-SCHOOF

In verpleeghuis Pniël, onderdeel van Lelie Zorggroep in Rotterdam, werken zo'n tien mannen in de verzorging. Wesley van Torenburg is daar een van. Hij werkt op de somatische afdeling met mensen met behoefte aan beademings- en revalidatiezorg en is bijna klaar met zijn opleiding tot verzorgende IG. Voor zijn onderzoek voor die opleiding zocht hij het antwoord op de volgende vraag: 'Hoe worden mannen in de zorg door anderen ervaren?' Zijn hypothese was dat zorgvragers het in het algemeen leuk vinden dat er broeders op de afdeling werken, maar dat vooral de vrouwelijke zorgvragers het moeilijk vinden om zich aan de mannelijke verzorgenden bloot te geven. Hij praatte vervolgens met zorgvragers, collega's en mantelzorgers, zowel mannen als vrouwen, en ontdekte dat de realiteit toch iets genuanceerder ligt.

VOOROORDELEN

Al direct bij de eerste groep die Wesley ondervroeg kwamen er opvallende feiten aan het licht. Hij leerde dat de oudere zorgvragers het vooral lastig vinden om zich bloot te geven aan 'tieners'. Ze hebben het gevoel dat deze heel jonge groep verzorgenden, van 16 tot ongeveer 21

jaar, hen niet serieus neemt. Sommige zorgvragers zouden hun problemen niet met de jonge verzorgenden willen bespreken omdat die 'te weinig levenservaring hebben'. Andere zorgvragers zijn bang dat de jonkies in hun vrije tijd gaan 'hangen' met vrienden en over hun cliënten zullen praten. Ze vrezen dat hun privacy bij hen niet gewaarborgd is en ze voelen zich daar onprettig bij.

Hier spelen vooral vooroordelen een rol, weet Wesley, waar jongere verzorgenden last van kunnen ondervinden. Hij is zelf inmiddels 28 jaar en merkt weinig van die vooroordelen. Hij heeft als tip voor jongere verzorgenden om het zich niet persoonlijk aan te trekken. 'Het komt niet door je persoon, maar door je leeftijd. Het is belangrijk dat je goed blijft observeren en signaleren. Als je ziet dat een van de zorgvragers met je leeftijd zit, schakel dan een oudere verzorgende in die dit kan oppakken.'

PRATEN OVER VOETBAL

Verder merkte Wesley dat er vrouwelijke zorgvragers zijn die het lastig vinden om zich letterlijk aan jonge mannelijke zorgverleners bloot te geven. Bijvoorbeeld bij verzorgende handelingen aan het naakte lichaam, of bij een wasbeurt. Bij de ene

vrouw is dat vanwege misbruik in het verleden, bij de andere speelt geloofsovertuiging een rol. Bij weer een ander is het schaamte voor leeftijdsgenoten — bij Wesley op de afdeling worden mensen van alle leeftijdsgroepen verzorgd. Tijdens zijn onderzoek gaf een oudere dame aan dat ze vroeger erg preuts was, maar dat ze er inmiddels aan gewend is om door mannen te worden geholpen. Ze heeft bij het wassen wel voorkeur voor oudere mannen. Andersom komt het ook voor: mannelijke zorgvragers die zich liever door een man laten wassen of verzorgen op intieme plekken.

Verder gaven de mannelijke zorgvragers in Wesley's onderzoek aan dat ze met mannelijke verzorgenden andere gesprekken hebben en andere grappen maken. Zo praten ze graag met hen over voetbal, iets waar de vrouwelijke verzorgenden 'weinig verstand van hebben'. Te genwoordig weten steeds meer vrouwen veel van voetbal of voetballen ze zelf, maar bij de oudere generatie zal dit vooroordeel nog wel even blijven bestaan.

BETUTTLENDE VROUWEN

Dat Wesley tien mannelijke collega's heeft is relatief veel voor een verpleeghuis. Wesley vroeg hoe zijn vrouwelijke

collega's de aanwezigheid van al die mannen in de zorgteams ervaren. De vrouwen gaven allen aan het leuk te vinden om met mannen te werken, omdat het een andere en plezierige sfeer in het team geeft. Dat heeft met verschillende zaken te maken, zegt Wesley. Zo komen mannen minder gestrest over en maken ze meer grapjes. Aan de buitenkant is bij hen minder te zien dat het bijvoorbeeld druk is. Vrouwen hebben misschien de neiging meer taken tegelijk op zich te nemen, waardoor ze er met hun aandacht niet goed bij zijn en minder rust uitstralen. Ook kwam naar voren dat mannen nuchterder zijn en gewoon doorgaan. Vrouwen kunnen meer praten over mensen en gebeurtenissen en daarbij onderwerpen emotioneel uitdiepen. Met een man in het midden gebeurt dit minder en dat geeft een luchtiger sfeer. Een ander verschil dat werd genoemd is dat vrouwen soms kunnen betuttelen. Wat dat precies inhoudt vindt Wesley lastig te omschrijven. Hij denkt dat het hem zit in onbewust en met de beste bedoelingen de zorgvrager taken uit handen nemen. Even een voorwerp aangeven, terwijl het voor de zorgvrager goed is om het zelf te proberen. Ook als dit wat langer duurt.

BESTE ZORGTEAM IS MIX

Wesley interviewde tevens een aantal mantelzorgers. Daar kreeg hij van terug dat het hun niet uitmaakt of hun naaste door een man of vrouw geholpen wordt. 'Iedereen doet goed zijn best.' Wel viel het ook de mantelzorgers op dat de mannelijke verzorgenden rustiger ogen in hun werk dan de vrouwelijke. Het zou interessant zijn om dit verder uit te zoeken. Zijn de mannen daadwerkelijk rustiger, pakken ze het werk anders aan dan hun vrouwelijke collega's, of laten zij hun gevoel van stress minder zien?

Wesley concludeert op basis van zijn onderzoek dat een zorgteam het best uit de verf komt als er zowel mannelijke als vrouwelijke verzorgenden in zitten en als het team een mooie mix van leeftijden bevat. Dan hebben zorgvragers alle voordelen van een divers zorgteam, wat een verrijking is, aldus Wesley. Om meer mannen in de zorg aan te trekken geeft hij nog een tip: laten we uitdragen dat de verzorging meer is dan alleen poep opruimen en billen wassen. 'Er komt veel meer bij kijken. Je leert met mensen om te gaan en diverse zorgtechnische handelingen uit te voeren, allemaal reuze interessant!' ■

Wesley van Torenburg: 'Om meer mannen aan te trekken moeten we uitdragen dat de verzorging meer is dan alleen poep opruimen en billen wassen.'